

עשרת הדיברות
ה' צלך על יד ימינך

א.ב.ג.

"דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב מכם קרבן לה' וגו'" (א.ב.)

כתב ה"בן איש חי" לבאר את הפסוק בדרך משל.

אדם נכנס לחנות מראות, והמוכר הציע לו מראה למכירה. כאשר הביט האיש במראה, לא חפץ לקנותה. שאלו הסוחר, "מה פגם מצאת במראה זו? מדוע אינך דוֹצֵה לקנותה"? השיב לו האיש, "כיון שאני רואה בה דמות משונה, ראש פרוּע הכובע מונח עליו ברישול, המצח מוכתם בדם ואף העינים זועפות הן".

1
ה' ב' ג'
א.ב.ג.

אמר לו הסוחר, "שוטה שבעולם, תמונה זו משקפת אותך עצמך. סדר את הכובע שלראשך כראוי, רחץ את מצחך ופניך מהלכלוך, הואל נא לחייך, ואז תראה דמות נאה במראה".

הנמשל הוא, ה' יתברך מתנהג עם האדם כפי הנהגת האדם עצמו, אם מתנהג הוא בטוב וביושר, הוא יראה את ההנהגה העליונה שמתנהגת עמו בטוב, ואם יקלקל את מעשיו, ההנהגה בענייניו תתקלקל אף היא.

ב

ו

לפי זה ביאר את הפסוק, "אדם כי יקריב", אדם המתקרב אל ה' יתברך, "מכם", מעצמו ומרצונו. אזי, כפי השיעור והמידה שיתקרב הוא אל ה', כך יהיה ה"קרבן לה'", כלומר, כך יתקרב ה' אליו, וינהג עימו בטובה.

ו

וזהו גם פירוש הפסוק "אני לדודי ודודי לי" (שיר השירים ו, ג), כפי שיעור ההתקרבות שאני מתקרב לדודי, כך דודי יתקרב אלי.

2

א.ב.ג.
א.ב.ג.

הקדמה

"בנה המקדש וישבו הכהנים לעבודתם... וישראל לגויהם — על זאת מתפלל כל חסיד גי פעמים ביום. והדעת נותנת, שתפילה כזאת מחייבת אותנו ללמוד סדר העבודה בבית ה' וסדרי טהרה (מכיון שרק איש טהור יכול לגשת אל מקדש ה'), ומשפטי תורת הארץ הקדושה, כי "כלום מעמידין מלך אלא מי שידוע טכסיו מלכות".
וביחוד מורגשת בלבבות חובת לימוד זה כיום, עתה כאשר זכינו להתחלת קיבוץ נדחי ישראל, ועומדים אנחנו בשערי ירושלים הקדושה (האבלה מבלי בניה והבלוּעָה מלגיונות) ומצפים לאולה שלמה ולהשבת העבודה לדביר בית ה'. והרי מצינו לחגי הנביא, שע"פ מצות ה' למד וכתן את הכהנים הלכות קודש וטומאה וטהרה. מטרתם שים אבן על אבן בהיכל ה', כאמור: "שאל נא את הכהנים תורה לאמר הן-ישא איש בשר קדש בכנף בגדו ונגע בכנפו אל הלחם ואל הנזיר... היקדש?... אם יגע טמא נפש בכל אלה היטמא". ולא רק את הכהנים הזחיר, אך גם את העם כולו: "כן העם הוה... וכן כל מעשה ידיהם ואשר יקריבו שם טמא הוא" (חגי ב'). כן עלינו, הכהנים והעם, המחכה לבנין אריאל, להתמיד בלימוד ההלכות האלו וכל ההלכות התלויות בארץ (שזכינו לשוב במתי מספר אליה אחרי אלפי שנות גדודים), שמקורן הוא ספר ויקרא.

ו

ו

והמלאכה לא ליום אחד ולא לשנים, כי הרבה הלכות נאמרו בספר ויקרא, היינו יותר משליש מכל המצוות, שניתנו לישראל (רמ"ז מצוות בס' ויקרא מתרי"ג שבכל התורה).
ורבינו הקדוש סדר מהן ב' סדרים שלמים (קדשים וטהרות) והרבה מסכתות והלכות, המפורזות ביתר הסדרים. (פאה, כלאים, ערלה ושביעית בורעים; שופר, עבודת יוה"כ, סוכה, לולב במועד; איסורי ביאה בנשים וע"ד); והלא אין בס' ויקרא מהקדוּת אותנו והמאורעות, שאירעו במדבר (מלבד חנוכת המקדש ומיתת בני אהרן ופי' מגוף, שגם מהן אנו למדים כמה הלכות גברותא), והוא כולו מלא וגדוש דבר ה' זו הלכה והלימוד בהלכותיו דורש זמן רב ושקידה עצומה והתעמקות, כי קשות הנה (נגעים ואהלות — סמל המשניות הקשה; עוקצין — כהויות דרב ושמואל — ברכות ב').

ו

ו

1

והלשמה הנה לקרות כל אלה, היה מונח מאד מיום חורבן בית אלקינו, מיום שעברנו מ"זמן המקדש" ל"זמן הזה", שאין רוב ההלכות האלו נוהגות בו; ורבה בר אבוח אמר לאליהו, בארבעה (סדרי הש"ס) לא מצינא בשיטא מצינא? ומפרש רש"י, בגירסא דארבעה סדרים כגון מועד ישועות נשים שהן נוהגות בזמן הזה כבזמן הבית וקדשים נמי כדכתיב, ובכל מקום מוקטר מוגש לשמי" ואמרינן (מנחות ק"ה) אלו ת"ח העוסקין בה' עבודה בכל מקום מעלה עליהן הכתוב כאילו מקריבין אותו בבית המקדש (ב"ם ק"ד). ובתקופת הגאונים נתמעטו הלימודים אפילו בס' קדשים, ולפיכך אנו מוצאים הרבה שיבושים וחילופי נוסחאות במסכתות שבס' קדשים, כשהאמר לא עובד בה'. ורק יחידי סגולה מגדולי הדורות שלפנינו התעסקו בס' קדשים וחיברו חיבורים על הסדר הזה.

ורק בתקופה האחרונה העיר ה' רוח ממרום על לומדי התורה לעסוק בס' קדשים כדיבוק חברים בישיבות הק' בחו"ל ובאה"ק. והמתחיל בדבר הגדול הזה היה הכהן הגדול מאחיו, הגה"צ מרן בעל התפארת חיים זצ"ל בישיבתו ברד"ק ומשם נתפשט הלימוד בס' קדשים כמעט בכל הישיבות, והוא זצ"ל היה רואה כזה אות לטובה, שקרובה ישועתנו לבוא ומשיח צדקנו להגלות. ומן השמים עוררים אותנו בעקבתא ומשיחא ללימוד סדר העבודה בדברי בית אלקינו, שיכנה במהרה בימינו אמן.

ומנהג יפה ומועיל נהגו רבנים ובע"ב לומדי תורה ומוכיחים בשער בכמה עירות בישראל ובחו"ל ללמוד בכל שבת בבתי מדרשות את פרשת השבוע לפני קהל ועדה, להאיר באור התורה את השכת חיי העם האפורים בכל ימות השבוע. ומרכיבים העם לבוא אל שיעורי חומש אלה, כדי לשמוע דברי אגדה, הערבים והמושכים את הלב; ומפני שס' ויקרא מלא הלכות ודינים קשים, שאינם נוהגים בזמן הזה, והאגדה בו מועטת, לפיכך כשלומדי פרשת השבוע מגיעים לס' ויקרא, רובם פורשים מפני שהזכור הזה (והלאוי שיהי' דורו של משיח) אינו מבקש מסכתות ולא קולין ולא חמורין אלא טעם האגדות ושיחות חכמים" (מדרש זוטא שה"ש פ"ב על דורו של משיח). ומפרשי התורה, מרוב התעמקות בהלכות המרובות והקשות שבס' ויקרא, לא שמו את לבם לחלק האגדה, שאפשר למצוא גם בה.

וכשזכיתי לעמלה של תורה לבאר את דברי התורה צ"ם משוטו של מקרא וצ"ם מדרשי חכמים במשנה וגמרא ואגדות חז"ל ולחדש חידושים בהלכה ואגדה כפי כשרונותי אשר חנני ה' - מכיון שהגעתי לס' ויקרא, שמתי לי למטרה נוספת, למצוא גם בספר, המלא הלכות, הזה, רעיונות נשגבים ודברי אגדה, המושכים את הלב, ולפיכך הכספתי את היגיעה והמץ ות"ל יעתי ומצאתי, והנני מקוה, שהרבנים הולומדים ימצאו דברי חפץ ואגדה למכביר אשילו בהלכות היותר חמורות ובפרשיות היותר קשות שביקרא לתועלת ולנוח את הרבים, ויהא רצוא דכל הני מילי מעליהא ידרשון משמאי בבתי כנסיות ומדרשות.

האל"ף הזעירא - הקדמה למעשה הקרבנות:

"ויקרא אל משה" (א, א)

"אל"ף דויקרא זעירא - שמשה לא רצה לכתוב אלא "ויקרא", כדרך שנאמר בבלעם, כאילו לא נראה לו השם אלא במקרא, ואמר לו הקב"ה לכתוב גם האל"ף - וכתבה קמנה" (בעל הטורים)

אלא שעל כך יש להקשות: הרי רש"י הקדים וכתב: "לכל דברות ולכל אמירות ולכל ציוויים קדמה קריאה", ואם כן, מדוע לא נכתב לשון "ויקרא" בפרשיות הקודמות, אלא המתין בלשון זו עד כאן, בתחילת פרשת הקרבנות?

זאת ועוד: דוחק הוא לומר שמשה כתב בתורה דבר כלשהו מדעתו בלבד ללא ציווי מפורש של הקב"ה. כי אמנם מצינו שג' דברים עשה משה מדעתו, אולם דברים אלו לא היו אלא מעשה לפי שעה ולכן משה רבינו, שהיה מבין דבר מתוך דבר, הבין שכך יש לעשות והסכים הקב"ה עימו, מה גם שג' דברים אלו היו מדעתו ממש, שהרי דרש זאת מן הפסוקים, אבל כיצד יתכן שמשה רבינו יעשה מעצמו רמזים בתורה, שהיא לדורי דורות?

כך תמה הגאון דבי זאב וואלף פראנק, בעל "תולדות זאב", שהוסיף שגם בעל הטורים מודה שכל כמה שיכולים לומר שעשה זאת על פי ציווי ה', הרי זה עדיף, אלא שבעל הטורים לא מצא טעם מדוע יאמר לו הקב"ה לכתוב אל"ף זעירא, ועל כן נקט שמשה הוא שעשה זאת.

ואכן, בעל "תולדות זאב" מצא טעם שכזה, ועל כן הוא נוקט שאכן הקב"ה הוא שאמר למשה לכתוב אל"ף זעירא, ולא רק קוטנה של האל"ף היה במכוון, אלא אף מיקומה המדויק - כאן, בראשית פרשת הקרבנות!

(3)

6

11

16

21

26

31

(4)

כאן צ"ל
אל
כ"י

(2)

שכן האל"ף הזעירא באה לרמוז על מאמר הגמרא (סוטה ה:): "אמר ר' יהושע בן לוי: בא וראה כמה גדולים נמוכי הרוח לפני הקב"ה, שבשעה שבית המקדש קיים, אדם מקריב עולה - שכן עולה בידו, מנחה - שכן מנחה בידו, אבל מי שדעתו שפלה מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות כולם, שנאמר: 'זבחי אילוקים רוח נשברה וגו'."

וזהו הרמזי באל"ף הזעירא, כי אל"ף הוא רמז לאדם, ואל"ף זעירא היינו אדם קטן, ובה ללמדנו בטרם נלמד את דיני הקרבנות, שאם אדם מקטין את עצמו - הרי זה חשוב לפני הקב"ה יותר מכל הקרבנות!

5
see

אלא שאחיו, הגאון רבי צבי פסח פראנק, רבה של ירושלים, העיר שאם זהו הטעם - היה מתאים יותר לכתוב את האל"ף הזעירא להלן, בפסוק "אדם כי יקריב מכם קרבן", שזהו תחילת סדר הקרבנות, ולא אל"ף של "ויקרא"?

במכתב תשובתו, הוסיף בעל "תולדות זאב" רמז נוסף שבגללו נרמזה מעלת הענווה דוקא במילה "ויקרא" ולא ב"אדם כי יקריב מכם". והיינו, שהרי רש"י כתב ש"ויקרא" הוא לשון של חיבה, לשון שמלאכי השרת משתמשין בו, כדכתיב "וקרא זה אל זה", עד כאן מדברי רש"י. וכיוון שכן, ציוה הקב"ה למשה שיכתוב דוקא את האל"ף של "ויקרא" זעירא, לרמוז לנו רמז נוסף: שלא זכה משה רבינו ללשון של חיבה אלא מחמת הענווה היתירה שהיתה לו יותר מכל האדם אשר על פני האדמה, ושענווה זו גדולה ממעלת כל הקרבנות!

16

ודומים הדברים למה שפירש הגאון רבי חיים מוולאז'ין בספר "רוח חיים" על מסכת אבות, במשנה הפותחת: "משה קיבל תורה מסיני", ולכאורה צריך היה לומר "משה קיבל תורה בסיני"? אלא, הוא מפרש, הכוונה היא שמה שמה זכה לקבל את התורה - הוא מחמת הענווה שהיתה בו כסיני, הקטן שבהרים...

6

"תולדות זאב - שבת", עמוד שני, "העבי ישראל" להגר"פ פראנק זצ"ל - עמוד נה

ר/ל
אצ"ה

אל"ף זעירא

1 | בבעל הטורים כתב ח"ל אל"ף זיקרא זעירא, שמשא לא רצה לכתוב אלא ויקרא, כדרך שנאמר בצלעם, כאילו לא נראה לו ה' אלא במקרה, ואל"ה הקב"ה לכתוב גם צאל"ף, וכתבה קטנה, עכ"ל. וצ"ע האר"ל מביאין שצמעה העגל שעשו ישראל גרמה לו למשה רבינו שנסתלק מעליו כל הא"ל"ף רק נשתייר אחד מני אלף, והוא אל"ף זעירא, ע"כ.

6

והגה דרשות חת"ם (ז' אדר ב' תקפ"ו פ' ויקרא) ציאר ענין אל"ף זעירא, כי ידוע שאחר שצירת הלוחות שניטלו הכתרים של נעשה ונשמע מצני ישראל, ניתנו למשה רבינו, כדאיתא (שבת פח.), וכתב חת"ם, ח"ל, "ומשם (מהכתרים שזכה בהם) קרן עור פניו, וע"ו ישמח משה במתנת חלקו כידוע, נמלא עכ"פ היתה המרכבה של ס' רצוא הכולל כל הפרטופות כולן, כי כל האורות שהיו בהתפשטות צל ישראל (זה היה בשעת מתן תורה), נמלא עתה (היינו אחר שצירת הלוחות), ונמלא צמשה לצדו" וכו'. ועוד שם, "והיינו ויקרא צאל"ף זעירא, לא שיש שום חילוק בין א' לא' (היינו בין מלת

ויקרא שנאמר צמתן תורה, ובין מלת ויקרא הנאמר צאהל מועד שהוא לאחר שצירת הלוחות) כי זה כמו זה, אלא כאן הוא מצומאם לרמז שכל האורות שהאלף רומז עליהם שהי' בהתפשטות בין כל ישראל נמלא עתה צמשה לצדו", עכ"ל הנוגע לעניינו.

ואפשר שזוהי גם כוונת האר"ל, שקודם חטא העגל צמתן תורה היו האורות וההשגות בהתפשטות אל כל ישראל, דהיינו שכ"א מישראל השיג לפי מדריגתו, ועכשיו צאהל מועד אחרי חטא העגל נמלאם הדיבור למשה רבינו לצדו. וי"ל שזוהי כוונת האר"ל שלא נשתייר רק אחד מני אלף, שהדיבור בשעת הצימאם ה' אחד מא' לך מההתפשטות שהי' בשעת מתן תורה, והוא אל"ף זעירא. ועי' מש"כ השפ"א (ויקרא תר"ס) ציאור דברי האר"ל.

3

.. ואמר הרב במורה

הנבוכים⁸⁸ כי טעם הקרבנות בעבור שהמצרים והכשדים אשר היו ישראל גרים ותושבים בארצם מעולם היו עובדים לבקר ולצאן, כי המצרים עובדים לשלה⁸⁹, והכשדים עובדים לשדים אשר יראו להם בדמות שעירים. ואנשי הודו עד היום לא ישחטו בקר לעולם, בעבור כן צוה לשחוט אלה השלשה מינין * לשם הנכבד כדי שידע כי הדבר שהיו חושבים כי הם בתכלית העבירה⁹⁰ הוא אשר יקריבו לבורא, ובו יתכפרו העונות כי כן יתרפאו האמונות הרעות שהם מדוי הנפש, כי כל מדוי וכל חולי לא יתרפאו כי אם בהפסן. אלה דבריו ובהם האריך. והנה הם דברי הבאי, ירפאו שבר גדול וקושיא רבה על נקלה⁹¹, יעשו שולחן ה' מגואל⁹², שאיננו רק להוציא מלבן של רשעים וטפשי עולם⁹³, והכתוב אמר כי הם לחם אשה לריח ניחוח וגם כי לפי שטותם של מצרים לא תתרפא מחלתם בזה, אבל תוסיף⁹⁴ מכאוב כי מחשבת הרשעים הנזכרים לעבוד למזל טלה ומזל שור שיש להם כח בהם כפי מחשבתם, ולכן לא יאכלו אותם לכבוד כחם ויסודם, אבל אם יזכו אותם לשם הנכבד זה כבוד להם ומעלה והם עצמם כך הם נוהגים, כמו שאמר ולא יזכו עוד את זבחייהם לשעירים⁹⁵, ועושי העגל זבחו⁹⁶ לו, והרב מזכיר⁹⁷ שהיו מקריבים ללבנה בכל ראשי חדישיהם, ולשמש בעלותה במזלות הידועים להם בספריהם, ויותר תתרפא המחלה באכלינו מהם לשובע שהוא אסור להם ומגונה בעיניהם ולא יעשו כן לעולם, והנה נח בצאתו מן התיבה עם שלשת בניו אין בעולם כשדי או מצרי הקריב קרבן וייטב בעיני ה' ואמר בו וירח ה' את ריח הנחוח⁹⁸, וממנו אמר אל לבו לא אוסיף עוד לקלל את האדמה בעבור האדם⁹⁹, והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלביהו וישע ה' אל הבל ואל מנחתו¹⁰⁰, ולא היה עדיין בעולם שמץ ע"ג כלל, ובלעם אמר את שבעת המזבחות ערכתי ואעל פר ואיל במזבח¹⁰¹, ואין דעתו עתה לשלול ממנו אמונות רעות ולא נצטוה בכך¹⁰², אבל עשה כן לקרבה אל האלהים כדי שיחול עליו הדבור, ולשון הקרבנות את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי¹⁰³, וחלילה * שלא יהא בהם שום תועלת ורצון רק שוללות לע"ג מדעת השוטים, ויותר ראי לשמוע הטעם שאומרים¹⁰⁴ בהם כי בעבור שמעשי¹⁰⁵ בני אדם נגמרים במחשבה ובדבור ובמעשה, צוה השם כי כאשר יחטא ויביא קרבן יסמוך ידיו עליו כנגד המעשה, ויתודה בפיו כנגד הדבור, וישרוף באש הקרב והכליות שהם כלי המחשבה והתאוה¹⁰⁶, והכרעים כנגד ידיו ורגליו של אדם העושים כל מלאכתו, ויזרוק הדם על המזבח כנגד דמו בנפשו כדי שיחשוב אדם בעשותו כל אלה כי חטא לאלהיו בגופו ובנפשו, וראוי לו שישפך דמו וישרף גופו לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה וכפר הקרבן הזה שיהא דמו תחת דמו, נפש תחת נפש, וראשי אברי הקרבן כנגד ראשי אבריו, והמנות * להחיות בהן מורי התורה שיחפלו עליו¹⁰⁷, וקרבן התמיד בעבור שלא ינצלו הרבים מחטוא תמיד, ואלה דברים מתקבלים מושכים הלב כדברי¹⁰⁸ אגדה. י

(7) 77

"דבר אל-בני ישראל ואמרת אליהם אדם פיי-קריב מכם קרבן לד', ובמדרש: אמר ר' אבין: כך אמר משה לפני הקב"ה, רבוננו של עולם משבעים אומות שיש לך בעולמך אי אתה מצוה אותי אלא על ישראל, אמר לו הם שהמליכוני תחילה על הים, ואמרו לי 'ד' ימלך לעלם ועד"¹⁰⁹. אמר ר' ברכיה: כך אמר משה וכו', אמר לו שקיבלו עליהם מלכותי בסניני ואמרו "כל אשר-דבר ד' נעשה ונשמע"¹¹⁰.

8
ספרי
ו' צו' א' י'

בקרבנות, בכלל, ידוע טעם הרמב"ם, ומקורו במדרש אחרי, שלא באו אלא בשביל למנוע את העם מעבודה זרה, שבשביל שהורגלו להקריב לעבודה זרה קרבנות, לכן נצטוו שיקריבו הקרבנות לד', ככתוב "ולא יזבחו עוד... לשעירים" וגו'¹¹¹. וראשונים נחלקו ואמרו שיש בקרבנות תכלית עצמיית, כדי לקרב את כל העולמות לד', "וכל החי היה עולה לד' על ידי בהמה אחת; וכל הצומח על ידי עשרון סולת אחד בלול בשמן"¹¹². ועוד אמרו שתועלת הקרבנות שעל ידי כך האדם כאילו מקריב את עצמו לד', ככתוב: "אדם פיי-קריב מכם" — ולא: אדם מכם כי יקריב — שחלק הבהמה שבאדם עצמו מתעלה, והדברים עתיקים. וכבר אמרו שבאמת כל הטעמים נכונים.

והוא ששאל משה: מכיון שהטעם הוא בכדי להפריש את העם מעבודה זרה, הרי יותר ויותר שייך טעם זה לאומות העולם, שהם בודאי מורגלים בעבודה זרה, ולמה משבעים אומות שיש לך בעולמך אי אתה מצוה אותי אלא על ישראל. לא שאל כן משה על שאר כל המצות. ידע היטב שישראל הם שנתקדשו לתורה ולמצות, ואין כל מקום לשאלה למה לא גניתנו המצות לאומות העולם. אבל בקרבנות הנה ששאל על כך, והשיב לו הקב"ה שיש גם תכלית עצמיית בקרבנות, והיא אינה שייכת אלא לישראל. ואמר ר' אבין הם שאמרו 'ד' ימלך

(4)

1 | ונפש. למה נאמר במנחה נפש? מלבד
 דברי רבותינו, שהבאנו במאמר הקודם,
 אפשר להסיף טעם הגיוני לזה. היינו
 שמפרי תורה נהנו בין השאר, טעם
 להקרבת קרבנות בכלל, שע"י שהיטת,
 זריקת הדם, הפשטת העור והניתוח של
 הקרבן ושרפתו יתן האדם אל לבו ונפשו,
 שכל זה ה"י מגיע לו בחטאו, אלא שבעל
 הרחמים לקח בעל הי תמורתו, וכשהוא
 רואה את יסורי קרבנו, מהרגש עד עמקי
 הנפש ושב ורפא לו, וטעם זה הוא לשבח
 בקרבן ממש, של בעל הי, אבל בקרבן
 מנחה הלא קמיצתה ושרפתה אינן מצערות
 את הסלת, השמן והלבנה... ואיש פשוט
 לא יתרגש בקרבן כזה, רק "בעל נפש";
 לכן צריך האדם, הרוצה להקריב קרבן
 כזה, בלא שהיטה זריקת דם, להכין א"ע
 אליו, לפשפש במעשיו, להתבונן, אם הוא
 ראוי להקריב מנחה לפני מי שאמר ביד
 מלאכי (א'): "כי ממזרח שמש ועד מבואר
 גדול עמי בגוים ובכל מקום נקטר מגש
 לשמי ומנחה טהורה". ואם א"ה מקריבים
 מנחה טהורה לה', ב"י עאכ"כ; לכן עליו
 להתבונן היטב, אם מנחתו טהורה, אם הוא
 בעצמו אינו מטמא אותה בידיו הטמאות...
 אם אינו בכלל אלה, שעליהם אמר הנביא
 בשם ה': "ולא תאירו מזבחי חנם אין לי
 חפץ בכס אמר ה' צבאות ומנחה לא ארצה
 מידכם" (שם). בב אהרי חשבון הנפש כזה.

2 | אפשר לו להגיש מנחה טהורה לה'; ונפש
 כי תקריב קרבן מנחה לה'.

(10)
 טעם
 קריב

לעלם ועד, כלפי הטעם של קירוב והעלאת העולם הזה עם כל החי
 והצומח לקדושה. זה יכולים רק ישראל לעשות, שהם שהמליכוני על
 כל העולם והם שאמרו כי ד' מלך על כל העולם, הם הם שיכולים
 להעלות את כל העולם למעלה. ור' ברכיה אמר הם שאמרו נעשה
 ונשמע, כלפי הטעם של הקרבת האדם את עצמו ואת גופו לד'. אף זה
 רק ישראל יכולים לעשות, שהם הקדימו נעשה לנשמע. לקדש את
 הגוף אפשר רק על ידי השרשת מעשה המצות בתוך אברי הגוף.
 הקדמת נעשה לנשמע זוהי קבלת עול מלכות שמים, לקיים במעשה אף
 טרם יבינו הטעמים. המעשה הוא שמרומם את הגוף החמרי, ולכן
 הקרבנות ניתנו רק לישראל.

(11) כי קח

1 | (טו) נפש כי תמעול מעל חטאה בשגגה מקדשי ה'. הקדים כאן בפרשת הקדש מעילה
 לחטא, ובפרשת פקדון ודברים שבין אדם לחבירו הקדים חטא למעילה, הוא שאמר: נפש
 כי תחטא ומעלה מעל בה' ⁷¹, וכן הזכיר כאן: וחמישיתו ⁷², ובפרשת פקדון: וחמישיתו ⁷³,
 והטעם בכל זה כי לשון מעילה הוא מויד, כאמרו: ויד השרים והסגנים היתה במעל הזה
 ראשונה ⁷⁴, נלשון חטא הוא השוגג מלשון, ולא יחטיא ⁷⁵, ולכך הקדים בתקדש ⁷⁶ שהוא
 מחקי הקב"ה מעילה לחטא, ושם הדבר שוגג ועל כן אמר לשון חטא שהוא השוגג, אבל
 בחקי הבריות בתביעות שבין אדם לחבירו הקדים חטא למעילה ושם הדבר זדון, ולפיכך
 הזכיר מעילה באחרונה * ובל זה מחסדי הש"י כי החמיר יותר בחקי הבריות בין זה
לזה יותר ממה שהחמיר בחקי יתברך. והנה זה עקר גדול בלשון, והפרש עצום יש בין
 המלות בהקדמת המאוחר ובאחר המוקדם אף על פי שנראה שהכל אחד ואינו מעלה
 ומוריד, וכענין שכתוב: תפשוש חיים' ואמר, חיים תפשוש' והוא מה שאמר בן הוד מלך
 ארם על העם שיצאו משורון: אם לשלום יצאו תפשוש חיים ואם למלחמה יצאו חיים
 תפשוש' ⁷⁷, פירוש, תפשוש חיים' תפשו אותם והניחו להם חיים, כלומר אל תהרגום, ופירוש
 חיים תפשוש' כי צוה להרגם ולתפוש חיותם מהם. ומצינו במקומות רבים שהקב"ה חזק
 משפט הנהגותיהן של בריות אשר בין זה לזה חס על כבודם יותר מכבוד עצמו ⁷⁸, שכן
 מצינו באברהם ע"ה: ומקללך אאור ⁷⁹, יחס הנקמה לעצמו ית' ואמר, אאור' ובכבוד
 עצמו אמר: כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו ⁸⁰, ולא אמר, אקל' ⁸¹. וכן בענין ירבעם כשהיה
 מקריב לע"ז לא יבשה ידו, וכאשר הקל בכבוד הנביא ושלח ידו כנגדו יבשה ידו, הוא
 שכתוב: וישלח ירבעם את ידו מעל המזבח לאמר תפשוהו ותיבש ידו אשר שלח אליו
 ולא יכול להשיבה אליו ⁸². נמצאת למד שחס הקב"ה על כבוד נביאיו יותר מכבוד עצמו.
 וכן בענין החיל של מלך ארם לא הכו בסגורים בבואם כנגד הקב"ה כשהיו חולכים לבתי
 תועבותם לעבוד פסיליהם, וכשבאו כנגד אלישע לתפשו כתיב: ויכם בסגורים כדבר
 אלישע ⁸³.

(12) 10151 הנק

1 | He shall bring an unblemished ram...The kohen shall then
 make atonement. The impossibility of obtaining atonement, without offering a korban is not
 limited to the era of the Beis Hamikdash. This halachah that korban is identical with kapparah and
 that korban and kapparah form an absolute equation still prevails and has survived the destruction
 of the Beis Hamikdash. In order to obtain kapparah, one must offer a korban.

2 | What comprises a korban today, now that the Beis Hamikdash is in ruins? A korban nowadays
 consists exclusively of יסורין, suffering.

3 | What does יסורין mean? יסורין are not necessarily defined as physical pain or disaster. The Torah has
 never wished to invite disaster or inflict physical pain upon us. יסורין is when one feels defeated in the
 constant struggle of life. Whenever man feels that he has lost the battle, this constitutes atonement.

4 | Man works towards a certain goal. He sacrifices time and utilizes his skills and talents, but finally,
 he becomes disenchanted. His efforts do not result in the realization of his goals. Whenever
 there is a discrepancy between ambition and realization, between aspiration and reality, between
 expectation and fact, man experiences defeat.

(8)

(15) pc

1 Sometimes man wins the battle. His energy is productive and constructive; he is not disappointed in his aspirations and plans. At other times, one is completely disappointed, or his return is minimal. The discrepancy between hope and reality, the gap between one's dreams and the world of facts, is almost boundless and unlimited. The little that man achieves is not satisfactory. He works, he prepares, he plans, he invests much physical and spiritual energy. He makes a supreme effort to obtain something—and then, when the time comes, he either does not receive anything, or whatever he does receive does not measure up to the amount of time and effort which he invested. This is defeat.

6 Defeat is realized when man works for nothing, when his work is not constructive. Defeat is a curse which has been imposed, not only upon wicked sinners, but upon the human race in general. This is the curse which God imposed upon Adam after the sin of the Tree of Knowledge. And [the earth] will cause thorns and thistles to grow for you (Gen. 3:11).

11 Sometimes the human being invites defeat. It is not just imposed upon him. By inviting defeat, he offers the most exalted *korban*.

16 Consider the case of someone who suffers from hunger and deprivation. He manages to accumulate some money and opens a store. The store develops, business is prosperous, and he finally starts to earn a decent living. The problem of keeping the Shabbos arises. He knows that Shabbos can be his most profitable day, and that if he closes on Shabbos, his business will decline, and he will lose his investment. If the man decides in favor of defeat, of losing the economic struggle in order to observe Shabbos, this defeat is a great *korban*. Man must be ready to be defeated. (Noraos

21 *Harav*, Vol. 6, pp. 195-200)

(6)